

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

V BENEŠKI SLOVENIJI VSE PO STAREM

To ni od danes

Boj za osnovne človečanske pravice pomni samoobrambo beneškega ljudstva

V zadnjem času je zanimalo za Beneško Slovenijo močno narastlo, ne samo pri nas doma, marveč tudi pri naših laži-prijateljih in nasprotnikih. Ko se načenjajo razna uprašanja ali se pise o naših političnih, kulturnih in socialnih zahtevah in pravicah, vsi pristrušenoje in besede po svoje tolmačijo.

Priča kar je, je začudenje naših nasprotnikov, če, čemu se sploh načenjajo ta uprašanja, ko pa je ljudstvo v izidinah in za počitnice pravnih dolin Benetice mirno in delovo? Zdaj pa prihajajo emestotorji, ki odpirajo ljudem otroke, ki jih poučujejo o njih pravicah. "Saj se bo zgodilo, mi je potreben dama iz Vidina, da ne bomo mogli še na počitnice v Rezijo, ker tudi tam domači pravico, da so nam enakopravnici.

Takim ljudem, ki se čudijo, če kdo terja svoje človečanske pravice, če da jih dostreši in da zatorej eugana samego politikov, bi radi posvetili par besed v odgovor.

Vprašali bi jih prav po domači ali morda ne obstaja Amerika, ki da primer kdo še ne ve zanj? Tako je tuši s pravicami in Beneški Sloveniji. Ce se jih ljudstvo ni zavedalo in jih terjal, ker so ga namenoma puščali v temi in nevednosti, vprašamo, ali mar zato ne obstaja voč naše pravice? Ali morda je kdo zgubi svoj možnikek in se tega ne zave, ali je zato zgubil pravico do svojega denarja? Vsaka zdrava pamet pravi da ne.

Cemu bi torej v narodenem ali političnem življenju bilo drugače? Pravice ostane pravice tudi če se je njen noselec ne zaveda ali je trenutno ne terja. Zato ni problem naših pravic šele od danes. Začel je že tedaj ko so naši predniki l. 1866. lojalno glasovali za novo Italijo proti absolutistični Avstriji. Beneški Slovenci takrat niso prejeli kakih priznanj za svojo politično odločitev. Obrazno, okrajni komisar v Cedatu je 19. aprila 1869. razpolatal vsem županom tajno okrožnico, kjer pravi, da se med ljudmi širijo slovenske tiskovine in katekizmi. »Si fatte mene o stili, nadaljuje, je treba ustaviti in krivece otiško kaznovati. Tu je bilo kaj eduno platio za zvestobo Italiji, da niso potem smeli Beneški Slovenci niti krščanskega nauka učiti se v materinskih!«

Nedavno je, treba ustaviti v krivece otiško kaznovati. Tu je bilo kaj eduno platio za zvestobo Italiji, da niso potem smeli Beneški Slovenci niti krščanskega nauka učiti se v materinskih!

Seveda je potem v dolgih desetletjih v marsikatenecu ugasnila zavest narodnosti, svoje kulture in svojega jezikova. Zaradi tega pristnika ali nezavestnosti po ni ugasnila pravica in dolžnost, da se nam te krivice popravi. Tu pripomnimo po še nekaj, kar bo komu dvignilo ušesa po konci. Mi namreč pravimo, da bo moral sama država oblast, z orožniki če ne bo drugače, PREPPRECITI VSAKO USTRAHOVANJE proti Slovencem in CELO MLACNE SLOVENCE SAMA PRISILITI, DA SE BODO ZAVEDLI SOVJUH narodnosno-kulturnih pravic!

Tudi ti upravljena zahteva ni od danes. Že leta 1907. je zastopnik tirolske italijanske manjšine poslanec in pozneje senator Conci zahteval v dunajskem parlamentu nekaj popolnomo upravljene. Predlagal je, naj kot na Moravskem avstrijska država sama tudi na Tirolskem zaščiti italijansko manjšino tako, da prisili starše, da pošljajo otroke v svojo t.j. italijansko šolo in ne v nemško. O tem se lahko bere v "Archivio per l'Alto Adige III, 1908".

Iz teh dejstev povzemamo, da kar so popolnoma pravil-

OPOZORILO KMETOM

Odkup pšenice

Pokrajinski inšpektor za poljedelstvo sporoča, da je ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo povečalo kontingenčne obvezne prodaje žita. Kmetje, ki imajo na razpolago letosno pšenico, naj najasnejo do 24. t. m. prijavijo na inšpektoratu razpoložljivo kolikočino pšenice, katero so pripravljeni prodati.

Izidi jesenskih izpitov na slov. višji šoli

GIMNAZIJA - LICEJ:

Cez IV. razred gimnazije: Ambrosi Marta, Cernic Franc, Gruden Marijan, Marcus Jože, Širci Franjo, Svab Konrad, Vižin Marina.

Cez I. licej: Bregant Ivan, Ferletič Ivan, Karel, Furlan Silverij, Gruden Aleš, Lutman Maksimilijan, Paulec Jozef, Rijavec Marija.

Cez II. licej: Cigoi Marija, Cvirkovič Dragan, Leban Aleš, Petrič Nada, Stigari Boris.

Sprejemni izpit v I. licej: Budihna Anamarija, Jarc Jozef, Lovrečić Danilo, Sfiligoj Ljelj.

UCITELJSICE:

Popravni izpit čez I. razred: Ceschič Vanda, Gomisec Severina.

Cez II. razred:

Cernic Emilia, Cotič Virgilij, Frandoli Marija, Leban Borut, Marusi Bruna, Zidarčič Lucija.

Cez III. razred: Perat Marija, Radetti Virgilij.

VČERAJ V TOVARNI ITMA

Nesreča milanskega trgovca

Roki je vtaknil v vroč sladkor in se pri tem hudo opekel

Z osebnim avtomobilom so včeraj popoldne pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia 53-letnega trgovca Ricca Mangiarotti iz Milana. Mangiarotti je prišel po službeni dolžnosti v Gorico, kjer se je ustavil v tovarni ITMA na Tržaški cesti. Tovarna izdeluje bonboni in si je pred kratkim nabavila nove stroje. Milanski trgovec je hotel pregledati enega izmed novih strojev, pa mu je nenadoma spôršnilo in je v obema rokama segel v vroč sladkor ter se močno opekel. V bolnišnici so mu ugotovili opelkine I. in II. stopnje, zaradi česar se je moral zdraviti 15 dni.

Nerođen padec

Včeraj ob 11.10 so prišli v bolnišnico Brigata Pavia pripeljali 67-letnega Alojzija Drufuke iz U. Formika 6. Drufuka je po nerodnosti padel na eni izmed glavnih goriških ulic in se precej potolkel nad desnim očesom.

Dragoceno torbo je izgubil

58-letni trgovski potnik Giuseppe Maretet iz Ronje je 20. septembra izgubil med Ul. Oberdan in Drevoredom 9. avgusta usnjeno torbo, v kateri sta bili dve ure in znake «Clamour» in 50 menic za 600.000 lirevrednosti. Zdi se, da so se vrata avtomobila med voznjem nenadoma odpela in je usnjena torba Mareteta pada na cesto.

Nezgoča dveh dijakov

Včeraj ob 19.30 so v bolnišnico Brigata Pavia pripeljali 12-letnega dijaka Pavla Ljubičiča s Travniku št. 4. Ljubičič je imel precejšnjo ranjavo na peti levi noge. Oče, ki ga je pripeljal v bolnišnico je povedal, da je deček, medtem ko sta se skupaj peljala na lakhem motorju po Ul. Cripti, po nerodnosti vratil levo nogo v zadnje kolo vozila. Ozdravel bo v 10 dneh.

Ob istem času so v bolnišnico pripeljali 11-letnega Viljema Martinirja iz Ul. Capuccini 2. Med igro z otroki na dvorišču je prišlo do pre-

Razpis natečaja

Državna srednja šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici razpisuje natečaj za mesto postrežnika. Kdo se želi udeležiti tega natečaja, naj si ogledi razpis, ki je nabavljen na razglasni deski stojil v Razdanciju 22. Rok za vlaganje prošen je do 24. septembra t. l.

O propagu dobe

(Nadaljevanje s 3. strani)

mil... kos mamutovega okla. Bil je izrezan kot... kot naga ženska. Prsi in vse, veš?

»Bezi no, se je zacudil starec. In kdo je to izrezal?«

Gospa Janečkova je poohujana zmignila z ramenom: »Kdo ve. Najbrž nekdo od mladih. Zagnala sem to stvar v ogenj, toda – takšnele prsi je imela! Tfej!«

»... No, tako ne bo slo.« Je pruhnilo iz deda Janečka. »To je izprizjenost! Vidis, to je zato, ker režejo vse mogote iz kosti! Nam takšna nesramnost nikdar niti na misel ni prisla, ker se iz kremera niti ne bi dala napraviti. – Tako delo smo torej! To se je nihove iznajdebel. Vedno si bodo kaj izmisljaj, vedno uvajali novotvarje, dokler ne bodo vsega uničili. – Iz jaz pravim.« Je zaklical praciovec Janeček v preroškem navduhu, »da to ne bo vec dolgo trajalo!«

(Iz češčine prevedla Z. Skerlj)

dekla dvigne, vzame posodo in odide v klet, da primese renežnega jabolčnika.

Gospodar, visok štiridesetletni kmet, napelo ogleduje brajdo. Zasajena tik ob zidu se kot kota svija hiša v višini kape; listov ni poznal.

«Krepko popije ima letos, reče. »Nemara bo obrabil dobro.«

Zena se obrne in opazuje, ne da bi spregovorile bese.

Tria je bila vsajna na tanko na tistem mestu, kjer je stal oče, ko so ga streli.

To se je zgodilo za čas vojne leta 1870. Prusi so držali dolino. Severna armada z generalom Féderonem na čelu pa se je že upiral.

Prusi so imeli na tej kmetiji svoj štab. Očka Milon, star kmet, ki je bil lastnik poslovnih načrtnih sklepov, tukaj pa se lotijo sklede s krompirjem, ki kar plava v kmetiji.

Dvakrat ali trikrat se

razravnava, rasto iz dvoriščnih tal in v višini pod nehom razprostirajo svoje prekrasne bele ali raho zardele krošnje. Mehki vonji nihovega cvetja se meša z našicenim vzduhom, ki prihaja iz odprtih staj, in iz izparin kadečega se hlevskega gnaja, po katerem brskajo kurje.

Opoldne. V hladni senci hruske, rastoče tik pred hišo.

Prusi so imeli na tej kmetiji svoj štab. Očka Milon, star kmet, ki je bil lastnik poslovnih načrtnih sklepov, tukaj pa se lotijo sklede s krompirjem, ki kar plava v kmetiji.

Dvakrat ali trikrat se

razvraza, rasto iz dvoriščnih tal in v višini pod nehom razprostirajo svoje prekrasne bele ali raho zardele krošnje. Mehki vonji nihovega cvetja se meša z našicenim vzduhom, ki prihaja iz odprtih staj, in iz izparin kadečega se hlevskega gnaja, po katerem brskajo kurje.

Opoldne. V hladni senci

hruske, rastoče tik pred hišo.

Prusi so imeli na tej kmetiji

svoj štab. Očka Milon, star kmet, ki je bil lastnik

poslovnih načrtnih sklepov,

tukaj pa se lotijo sklede s

krompirjem, ki kar plava v

kmetiji.

Dvakrat ali trikrat se

razvraza, rasto iz dvoriščnih tal in v višini pod nehom razprostirajo svoje prekrasne bele ali raho zardele krošnje. Mehki vonji nihovega cvetja se meša z našicenim vzduhom, ki prihaja iz odprtih staj, in iz izparin kadečega se hlevskega gnaja, po katerem brskajo kurje.

Opoldne. V hladni senci

hruske, rastoče tik pred hišo.

Prusi so imeli na tej kmetiji

svoj štab. Očka Milon, star kmet, ki je bil lastnik

poslovnih načrtnih sklepov,

tukaj pa se lotijo sklede s

krompirjem, ki kar plava v

kmetiji.

Dvakrat ali trikrat se

razvraza, rasto iz dvoriščnih tal in v višini pod nehom razprostirajo svoje prekrasne bele ali raho zardele krošnje. Mehki vonji nihovega cvetja se meša z našicenim vzduhom, ki prihaja iz odprtih staj, in iz izparin kadečega se hlevskega gnaja, po katerem brskajo kurje.

Opoldne. V hladni senci

hruske, rastoče tik pred hišo.

Prusi so imeli na tej kmetiji

svoj štab. Očka Milon, star kmet, ki je bil lastnik

poslovnih načrtnih sklepov,

tukaj pa se lotijo sklede s

krompirjem, ki kar plava v

kmetiji.

Dvakrat ali trikrat se

razvraza, rasto iz dvoriščnih tal in v višini pod nehom razprostirajo svoje prekrasne bele ali raho zardele krošnje. Mehki vonji nihovega cvetja se meša z našicenim vzduhom, ki prihaja iz odprtih staj, in iz izparin kadečega se hlevskega gnaja, po katerem brskajo kurje.

Opoldne. V hladni senci

hruske, rastoče tik pred hišo.

Prusi so imeli na tej kmetiji

svoj štab. Očka Milon, star kmet, ki je bil lastnik

poslovnih načrtnih sklepov,

tukaj pa se lotijo sklede s

krompirjem, ki kar plava v

kmetiji.

Dvakrat ali trikrat se